

REDACTIUNEA,
Administrațiunea și Tipografa
Brașov, piața mare nr. 30.
TELEFON Nr. 226.
Scrisori neînscrise nu se
primesc.
Manuscrisurile nu se retrimit.
Inserațiile
se primesc la Administrațiunea
Brașov și la următoarele
SIROURI de ANUNȚURI:
In Viena la M. Dukas Nachf.,
Nur. Angenfeld & Emeris Les-
ner, Heinrich Schalek, A. Op-
pelik Nachf., Anton Oppelk.
In Budapesta la A. V. Golber-
ger, Ekstein Bernat, Iuliu Le-
opold (VII Erzsébet-körut).
Prețul inserțiilor: o serie
garmond pe o coloană 10 bani
pentru o publicare. Publicări
mai dese după tariful și invo-
iață. — REGILAME pe pagina
3-a o serie 30 bani.

GAZETA TRANSILVÂNIEI.

ANUL LXXI.

Telefon: Nr. 226.

GAZETA apare în fiecare zi!

Abonamente pentru Austro-Ungaria:
Pe un an 24 cor., pe șase luni
12 cor., pe trei luni 6 cor.
N-ri de Duminică 4 cor. pe an.
Pentru România și străinătate:
Pe un an 40 franci, pe șase
luni 20 fr., pe trei luni 10 fr.
N-ri de Duminică 3 fr. pe an.
Se prenumără la toate ofi-
ciile poștale din țară și din
străinătate și la d-rii colectorii.
Abonamentul pentru Brașov:
Administrațiunea, Piața mare
târgului nr. 30, etajiu
I. Pe un an 20 cor., pe șase
luni 10 cor., pe trei luni 6 cor.
Cu dusul acasă: Pe un an 24
cor., pe șase luni 12 cor., pe
trei luni 6 cor. — Un eșem-
plar 10 bani. — Atât abona-
mentele, cât și inserțiile
sunt a se plăti înainte.

Nr. 168.

Brașov, Joi 31 Iulie (13 August)

1908.

Adunările populare române.

Știm, că deputații români naționaliști din dieta ungară au hotărât zilele trecute într-o conferință ce au avut-o la Arad, să țină un șir de adunări populare în diferite centre românești, în cari să facă dări de seamă despre activitatea lor în sesiunea trecută parlamentară și să suneze din nou cestiunea introducerii votului universal egal și secret, ca un postulat de frunte al poporului nostru, care postulat, în împrejurările de față, pretinde nu numai o rezolvire grabnică, ci mai presus de toate dreaptă.

Inceputul acestor dări de seamă s'a făcut la Ileanda-Mare, unde deputatul Teodor Mihali a vorbit cătră poporul adunat în număr foarte mare, stăruiind mai cu seamă în favorul introducerii votului universal fără restricțiuni și combatând în consecință planurile și uneltirile adversare, a căror fire le toarce ministrul de interne Andrássy. Acestea țântesc de a face din votul universal o caricatură, luându-i toată puterea prin niște dispozițiuni diametral opuse principiului de egalitate și de dreptate dispozițiuni, ce voesc ale introduce în proiectul de reforme.

Din rezoluțiunea ce a votat-o adunarea de la Ileanda-Mare se poate vedea în ce spirit și direcție au hotărât deputații români naționaliști să conducă manifestațiunile, prin cari voesc să înceapă campania pentru votul universal în ajunul pregătirilor, ce se fac spre a pune la ordinea zilei în camera legislativă această reformă electorală, reclamată de coroană, de popor și de spiritul timpului. În rezoluție se accentuează, că poporul român e cu toată încrederea în promisiunea monarhului de a-l face părtaș dimpreună cu celelalte popoare ale țării, la dreptul electoral general egal și secret. Această accentuare e la loc și e făcută la timp, după-ce încă proiectul de reformă electorală n'a ajuns înaintea Majestății Sale, ca să decidă, dacă

il aprobă ori nu. Tot așa de nimerit este, că se cere în rezoluție dela deputați să lupte cu energie în contra sistemului (de pluralitate, ce voeste să-l introducă contele Andrássy și să caute a se uni cu toate partidele, cari pretind votul universal neștirbit.

Din această atitudine a adunărilor populare române, ce se vor ține după programul amintit, rezultă în mod firesc oportunitatea de a se adresa, cum s'a făcut la Ileanda-Mare, din sânul adunărilor, telegrame Maj. Sale Monarhului, în cari să se dea expresiune devotamentului, față cu domnitorul, care este inițiatorul votului universal „dela care toți cetățenii desmoșteniți ai Ungariei sperează un viitor mai bun“.

Așa vor decurge, sperăm, toate adunările populare române, în cestiunea cea gravă a votului universal. Manifestațiunea lor nu va rămânea izolată, ci va fi sprijinită de aceea a celorlalte naționalități, apoi a socialiștilor și a altor amici sinceri ai votului universal. Ce se poate spera dela aceste manifestațiuni? Iată întrebarea, dela care atârna totul. În împrejurările încurcate și dificile, ce caracterizează situațiunea înteroară de astăzi, este greu a face prognosticul despre cum are să se sfârșească campania pentru votul universal. Vom încerca cu altă ocaziune a cupăni șansele ei.

Episcopul Bogdanovici și biserica gr. ort. maghiară. »Tel. Rom.« din Sibiu ocupându-se cu rezultatul alegerii patriarhului sârbesc, face niște interesante destăinuirii, pe cari le are din isvor *absolut autentic*, cu privire la candidatul guvernului, episcopul Bogdanovici, care, precum știm, n'a întrunit la recenta alegere nici un vot. »Intre guvernul maghiar și episcopul Bogdanovici din Buda — zice »Tel. Rom.« — s'a legat adevărat, așa se spune, o înțelegere de mare însemnătate. Se știe, că este mare dorința, de a se înființa în țară o biserică gr. ort. maghiară, cu limba ungurească ca limbă liturgică, pe seama credincioșilor, cari în cursul vremii s'au maghiarizat, uitându-și limba strămoșească. Constituțiunea în biserică gr. ort. maghiară

nu e împiedecată prin nici o împrejurare. Ea se poate face ori unde. Greutatea e însă, că pentru asemenea parohii gr. ort. maghiare nu se capătă preoți, fiindcă nici cei românești, nici cei sârbești, nu pot să slujască la altar, decât în limba lor națională, în limba bisericii lor. Ar trebui deci să fie instituiți preoți maghiari pe seama acestor comunități bisericești gr. ort. maghiare. Dar cine să-i sfințească? Un episcop gr. ort. maghiar! Și pe acesta iarăși cine să-l investească cu darul arhieresc? P. S. Sa, episcopul din Buda, Lucian Bogdanovici, în cazul că va ajunge patriarh sârbesc, a luat angajament și se obligă să o facă aceasta. Se sfințească întru Arhieru pe un om de încredere al guvernului, care apoi va fi încredințat cu organizarea în țara întreagă a bisericii gr. ort. maghiare. Episcopul ar fi în cele spirituale sufragane al patriarhului.

Luptă de tarif între Austria și Ungaria. Dela începutul lunii August e între Austria și Ungaria o luptă, purtată pe furie, căci nici n'a străbătut măcar vestea în cercurile politice. Austria a luat măsuri de-a împiedeca exportul agricol al Ungariei spre Apus, iar Ungaria ca răzbunare, face același lucru pentru exportul Austriei în Peninsula balcanică. Urmările acestui războiu — zice »Neues Wiener Journal« — nu se pot calcula. Lupta se poate face, fiindcă prin § 10 din compromis, fie-care din cele două țări poate face ce vrea cu tarifele căilor ferate. Austria a denunțat tariful de transit al mărfurilor ungurești spre Apus. Ca răspuns Ungaria a pus alt tarif pentru mărfurile austriece spre Balcani. În lucrare se vor pune amenințările la 1 Ianuarie 1909. E vorba de-o sporire de 25—30 la sută. Austriicii caută să se ajute cu tarif scăzut pe liniile lor și vor să-și îndrepte exportul pe la Ițcani. Pierdere Ungariei ar fi de 250.000 cor.

Scandal în camera sârbească. În cursul discuțiunii asupra tratatului comercial cu Austria, s'a produs în ședința de luni un mare scandal și chiar violențe, din cauza insultelor pronunțate de cătră deputatul naționalist Georgevici la adresa deputatului bătrân radical Dragovici. În urma unui violent schimb de cuvinte, ședința a fost suspendată. Atunci Georgevici se aruncă asupra lui Dragovici și-l lovi peste obraz, alți naționaliști luară scaunele ca să lovească pe bătrânii radicali, cari alergeră să apere pe Dragovici. Acesta din urmă puse mâna pe cuțit, dar înconjurat de amicii săi, fu silit de ei să părăsească

sala. Câțiva naționaliști încercară să-i urmărească înarmați cu scaunele. S'au produs câte-va încercări, dar în urma intervenției ministrilor și a câtorva deputați, cari își păstraseră sângele rece, acte mai grave de violență fură evitate. După redeschiderea ședinței, deputatul Agatánovici mărturisii, că făcuse o observație ofensătoare pentru Dragovici. Atunci acesta din urmă ceru scuze pentru cele spuse de dânsul. Incidentul a fost apoi închis.

+ Nicolae Popea.

Despre ultimele momente din viața fericitului episcop Popea și despre cele ce au urmat după trecerea sa la cele eterne dăm următoarele amănunte:

Fericitul episcop era bolnav deja de aproape 2 săptămâni. Perzând din zi ce merge tot mai mult din puterile sale și presimțindu-se inevitabilă catastrofa, membrii familiei și ai consistoriului au luat la timp toate măsurile de lipsă. În noaptea spre Sâmbătă P. Sa a intrat în agonie, iar Sâmbătă p. m. la orele 3 și 40 m. a încetat din viață.

Imediat după constatarea morții s'a redactat în virtutea Statutului organic procesul-verbal și s'a convocat consistoriul. Testamentul a fost prezentat judecătoriei regești, iar întreg lăsamântul a fost sigilat.

Testamentul conține între altele următoarele dispoziții de interes general:

Erede general este diecesa Caransebeșului și executor testamentar Consistoriul plenar al acestei diecese. Privitor la funeralii dispune testamentul imbalzamarea rămășițelor pământești și înmormântarea lor după ritul bisericii răsăritene prin preoșimea din Caransebeș în cripta episcopescă din biserică Sf. Ioan a Caransebeșului. În mormântarea să se facă înainte de masă și în aceea zi să se împartă săracilor din Caransebeș suma de 200 coroane. Testamentul mai conține mai multe legate mai mici personalului de serviciu, onorariul medicului, 2000 cor. legat pe seama bisericii catedrale din Caransebeș și 2000 cor. bisericii din Satulung (Săcele) locul natal al defunctului. Privitor la partea ce revine familiei din avere, a luat încă în viață toate dispozițiile, așa că aceasta nu aparține executării testamentului. Inventarul averii rămase are să se facă prin Consistoriul plenar.

FOILETONUL »GAZ. TRANS.«

Cercetări de estetică muzicală.

(Fragment dintr'un studiu inedit.)

Amicului Victor Pop.

Plecând dela animalele cu organizație fiziologică inferioară și mergând treptat în ordinea evoluțiunii până la om, observăm că există o strânsă legătură între sentimentele, ce omul sau animalele încearcă, și procesul de mișcare a unor anumiți mușchi, care se contractă ca efect al sentimentelor de plăcere sau de durere încercate.

Astfel Herbert Spencer, celebrul estetician englez, reflectând asupra originii muzicii, o găsește în limbajul natural al sentimentelor.

În adevăr dacă cercetăm mai de aproape calitățile esențiale ale sunetului, care e elementul fundamental în muzică, observăm că aceste calități nu sunt decât diferitele aspecte ale limbajului, emoțiunii, pe care muzica le exagerează, perfecționându-le.

Intensitatea unui sunet în vorbire variază cu intensitatea sentimentelor, pe cari vrea să le exprime prin cuvinte acel ce le încearcă. Spencer face o ingenioasă com-

parațiune între plămâni și organele vocii de o parte și între tuburile de emisiune și burduful orgii de altă parte. Intensitatea unui sunet emis de orgă crește cu forța vântului, care scapă din burduf prin tuburile de orgă. Asemenea, zice el, intensitatea vocii omeneste crește cu forța suflului, care vine din plămâni; aerul e împins de plămâni prin procesul de mișcare al unor anumiți mușchi ai stomacului și ai pieptului, iar intensitatea de sentimente este cauza inițială, care face ca acești mușchi să fie puși în mișcare.

Timbrul vocii unei persoane, variază cu starea psihică, pe care o exprimă. În momentele de entuziasm, vocea unei persoane e mult mai sonoră ca de obicei, pe când în conversațiunea ordinară sunetul vocii nu are decât o ușoară rezonanță.

Înălțimea vocii de asemenea, variază cu sfârșirea mușchilor laringelui. Observați cum notele mijlocii ale vocii unei persoane sunt utilizate într-o convorbire indiferentă, pe când într-o conversație aprinsă se utilizează notele vocii cele de sus sau de jos, după cum vocea persoanei e din registru de jos sau de sus. Și cu cât conversația va fi mai aprinsă cu atât se vor coborâ sau se vor urca sunetele vocii.

Pentru o urechie bine educată, din

punct de vedere muzical, va fi lesne de observat chiar intervalele, pe cari le întrebunțează actorii declamând, de cele mai adese-ori fără a-și da seama, că felul cum intonează anumite cuvinte, se bazează pe diferența de intervale.

Să ilustrăm aserțiunea cu câteva pilde. Să luăm un fragment din balada lui Alexandri »Peneș Curcanul«:

„Copii! aduceți un urciur
„De apă de sub stâncă
„Să sting pojarul meu de dor
„Și jalea mea adâncă.“

La primul cuvânt „Copii“ artistul dramatic simte necesitatea de a reliefa acest superb vocativ, prin o specială intonațiune. — Și aceasta intonațiune a cuvântului se face prin ajutorul unei diferențe de înălțime a sunetelor utilizate în cele 2 silabe ce formează cuvântul: Copii, care e pronunțat în interval de terță ascendentă.

Să luăm spre altă pildă un fragment din cea mai frumoasă baladă, ce s'a scris până azi în literatura noastră estetică »Scrisoarea III-a, de genialul M. Eminescu.

„Eu îmi apăr sârăcia, și nevoile și neamul
„Și d'aceia tot ce mișcă-n țara asta, râul, ramul
„Mi-este prietin numai mie

În elanul iubirii de patrie, bătrânul erou Mircea făcând o comparație între vitejia Cavalerilor dela Malta și între îndărătnicia, cu care Muntenii își apără moșia, povestește Sultanului din ce în ce mai înflăcărat, care este mobilul rezistenței sale. — Și intonațiunea cuvintelor crește, în proporție cu sentimentele exprimate, cu emoțiunea crescândă, crește în cel mai superb crescendo onomatopeic, care s'a scris în literatura noastră estetică, crește până la cuvântul *mi-e*, care este punctul final de ascendență și ale cărui cele 2 silabe *mi-e*, constituie o terță descendentă.

Dar analogia nu există numai între calitățile elementului fundamental al muzicii, sunetului muzical, și între sunetele cuvintelor ce exprimă anumite stări psihologice; o perfectă analogie există și între ritmul muzical, o condițiune de fond a muzicii privită din punct de vedere artistic și între cuvintele și acțiunile ritmate.

E fapt constatată în mod experimental de psihologi, că există o ordonanță ritmică chiar în afară de domeniul sunetelor, adică există în timp o dezvoltare periodică, a cărei valoare specifică corespunde exact la ceea-ce noi numim în muzică *ritm*.

Au fost esteticieni, cari au afirmat că ritmul nostru muzical este o necesitate

dițiunile ce se vor stabili ulterior, cu scopul de a se împărți tot cu împrumut comunelor rurale, cari vor construi localuri de școală.

Căsătoria dsoarei Fallières. Luni a avut loc în Paris căsătoria dsoarei Fallières cu contele de Launes, șeful cabinetului civil. La căsătoria civilă au asistat toți miniștrii, iar la cea religioasă numai familia.

Atașatul naval rus a remis președintelui Fallières o pereche de superbi cercei de safir, înconjurat cu diamante, ca dar oferit de către suverani ruși cu ocaziunea căsătoriei domnișoarei Fallières. Președintele a rugat pe atașat să transmită mesajele lor expresiunea celor mai vii mulțumiri din partea dsoarei Fallières precum și din partea sa.

Cartelul băncilor austro-ungare. Luni a intrat în vigoare cartelul băncilor austro-ungare.

Bandele sârbești depun armele. Din Belgrad se anunță, că patrusprezece voievozi, șefi de bande sârbești din Macedonia, precum și 70 de comitații sârbi, cu toții armați și în costume de războinici, au plecat Luni seara în Turcia pentru a depune armele la Uscueb, din respect pentru noua stare de lucruri și pentru Constituțiunea acordată Turciei. În gara Belgrad, 8000 de cetățeni au făcut ovațiuni voevozilor prin cântări de muzici și discursuri patriotice. Înaintea plecării s'a dat un banchet în onoarea voevozilor. În gară s'au pronunțat discursuri de către voevozii Dovesonski, Babunski, Pecianata, Sokolovici. Dâșii au fost aclamați și purtați pe mâni. Călătorii turci, cari se aflau în trenul expres, au fost aclamați prin strigătele de: Trăiască Turcia! La granița turcească și de-alungul liniei ferate până la Uscueb, primirea a fost solemnă, cu onoruri militare, în sfârșit o mare manifestațiune de amiciție sârbo-turcă.

Aeroplanul Wright. Sâmbătă seara, Wilburne Wright a avut cel mai deplin succes în prima încercare cu aeroplanul său. Aparatul a descris, la o înălțime de 50 de metri, trei cercuri întregi și a străbătut într'un minut și 46 secunde distanța de 3 și jum. chilometri.

Distrușterea închisoarei din Smirna. Din Smirna se telegrafiază, că soldații au pus în libertate 1800 deținuți și au dărâmat clădirea închisoarei. În locul închisoarei se va construi un parc public.

Aviz. După ce în urma perderilor considerabile și a mai multor calamități am fost silit să sistez apariția „Familiei Române” pe câteva săptămâni, revista apare acum din nou. Sprijinită de un considerabil număr de scriitori dintre cei mai buni, această revistă va urma și în viitor să dea o lectură și o distracție potrivită trebuințelor culturale ale familiilor noastre. *Lucian Bolcaș.*

Edison a inventat un balon. Thomas Edison, cunoscutul inventator, a invitat pe aeronautul Farman, ca să-l viziteze. Cu acest prilej Edison i-a arătat planurile unui balon dirijabil inventat de dânsul. Se zice că Farman ar fi declarat, că balonul acesta este tot ce s'a putut inventa mai bun în domeniul aerostaticii.

20.000 cor. a câștigat la tragerea de astăzi (a doua) a lotăriei de clasă Iosul Nr. 35,569, care a fost pus în vânzare de colectura principală *Iulius Friede et Comp.* din Brașov Str. Vămii Nr. 26.

Cu 1 Septembrie nou a. c. am lipsă de un candidat. A se adresa la Dr. Teodor Popescu, avocat Făgăraș.

Din Alba-Iulia.

In cauza împreunări școalelor. În 25 Martie st. v. adevă în ziua de »Bunavestire«, d-nul Augustin Nicoara, directorul Reuniunii a II-a de înmormântare din Deva, cu ocaziunea adunării generale a filiei »Alba-Iulia«, venind în mijlocul nostru, a adus pe tapet și chestiunea împreunări școalelor. Adevă din cele 4 școlute singuratice, 2 gr. or. și 2 gr. cat., să se facă o școală centrală sau normală cu 4 învățători și anume: 2 de confesiunea gr. cat. și 2 de cea gr. or., după cum se află și astăzi.

Pentru ducerea în îndeplinire a acestei lucrări laudabile și salutare, căci nu este Român în Alba-Iulia, care să n-o doarească tocmai acum în timpul acesta atât de critic, când școalele noastre sunt așa zicând lăsate sorții din partea susținătorilor, s'a ales o comisiune constând din 12 bărbați vrednici de toată încrederea și destoinici pentru cauza susamintită în toată privința.

Tot Românul dornic de înaintare, s'a așteptat cu toată încrederea la un rezultat cu atât mai satisfăcător, cu cât în comisiune, pe lângă cei doi protopopi și cei doi preoți, sau mai ales câte 2 membri dela fiecare parohie, oameni cu vază și cu trecere înaintea poporului, fiind înrolați dintre cei mai distinși bărbați — lamura inteligenței din Alba-Iulia.

Dar precum în toate cauzele naționale, așa și cu afacerea împreunări școalelor, inteligența din Alba-Iulia a dovedit că e nepăsătoare față de cauzele naționale, deoarece comisiunea, conform deobligământului ce l-a luat asuprași referitor la o cauză atât de sfântă și salutară, cum este și împreunarea școalelor, trebuia ca până în 1 Iulie să se întrunească în mai multe ședințe și să se consulte spre a afla modalitățile, cum s'ar putea face din cele 4 școlute singuratice românești de astăzi una școală capitală cu 4 învățători spre binele și înaintarea Românilor din Alba-Iulia, precum și a neamului întreg.

Insă precum sunt informat și cutez a afirma, că nu greșesc, comisiunea încredințată cu afacerea aceasta, nu a făcut absolut nici un pas.

Destul de trist, că stau cu atâtă nepăsare față de lucrul cel mai măreț și mai folositor.

Cerem ca numita comisiune în timpul cel mai scurt să vină cu un raport despre afacerea ei încredințată.

Atâta deocamdată.

Călătorul.

ULTIME ȘTIRI.

Caransebeș. 12 August. Eri s'a făcut cu mare pompă bisericească înmormântarea episcopului *Ioan Popea*. La actul înmormântării, oficiat de P. S. Sa episcopul Papp și de arhimandriții *Musta, Mangra și Hamsea* cu mare asistență, a participat în număr complet clerul gr. or. al diecezei, numeroși membrii sinodali, deputațiuni ale tuturor comunităților bisericești precum și un public distins și numărös. În public s'au remarcat mai mulți ofițeri superiori ai armatei comune, reprezentanții bisericești sârbești, vicespănii comitatului *Caras-Severin* etc. În decursul celebrării liturgiei și în genere a actului de înmormântare a executat cântările funebrele corul din Lugoj sub conducerea lui *Vidu*. În numele metropoliei a vorbit arhimandritul *Mangra* iar în numele diecezei protosincelul *Dr. Olariu*. Intre cununile frumoase s'a remarcat cununa depusă de *Academia română*.

Viena, 12 August. Corespondentul din Ischl al ziarului „N. W. Tageblatt” află că întrevăderea dintre regele Angliei și împăratul *Francisc Iosif* precum și a bărbaților de stat ale celor două țări prezintă mare importanță în primul rând pentru că chestiunea orientală a intrat într'o nouă fază. Sub actualele împrejurări, când nu mai sunt de temut evenimente neprevăzute în Turcia, e natural că va fi vorba de măsurile ce le va necesita noua situație pe viitor. Această chestiune nu poate fi rezolvată decât în baza tratatelor dintre guverne. Intrevăderea a diplomaților va contribui la simplificarea acestor tratative, a căror condiție este revizuirea relațiilor dintre cabinete.

Agram, 12 Aug. *Georg Nastici*, autorul broșurei prin care se destăinuiește revoluția pan-sârbă a fost arestat din ordinul judecătorului de instrucție.

Buzău, 12 Aug. Eri noaptea s'a deslănțuit în întreg județul o furtună urmată de o ploaie torențială. Linia ferată, fiind în parte deteriorată, trenurile atât din Moldova cât și cele cari treceau spre Moldova, au fost oprite în drum.

Friedrichshof, 12 August. Eri dimineața a intrat în gara *Cronberg* trenul special, care aducea pe regele *Eduard al Angliei*. În momentul opririi trenului împăratul *Wilhelm a*

eșit înaintea regelui *Eduard* și i-a ajutat să se coboare. După aceasta suveranii s'au îmbrățișat și s'au sărutat de două ori. Regele *Eduard* purta uniforma husarilor cenușii. Împăratul era însoțit de marele duce de *Hessa*. Suveranii s'au urcat apoi în automobil și s'au dus la castelul *Friedrichshof* de lângă *Cronberg*. Împăratul *Wilhelm* i-a prezentat suita. Din cauza caracterului privat al vizitei, nu s'a făcut regelui nici o primire oficială. Sosind la castel, regele *Eduard* și-a scos uniforma, punându-și un costum de vară. Împăratul a păstrat uniforma. La amiază a avut loc un dejun la castelul *Friedrichshof*. După amiază suveranii au făcut o excursiune cu automobilul. Seara după dineul de gală, regele *Eduard* a plecat la *Ischl*.

Friedrichshof, 12 August. Regele *Eduard* și împăratul *Wilhelm* au convorbit eri dimineață timp îndelungat. După amiază au fost deasemenea mult timp singuri. Din anturajul celor doi suverani se spune, că obiectul discuției a fost situația din Turcia. Intre Germania și Anglia s'a stabilit deplină înțelegere în senzul, ca pentru moment reformele din Macedonia să nu fie impuse Turciei.

Constantinopol, 12 August. Noua lege electorală a fost distribuită autorităților administrative: Alegerile sunt indirecte, 500 sau minimum 250 alegători primari aleg un alegător secundar. Circumscripțiunile electorale coincid cu sandjacurile, 50.000 locuitori masculini aleg un deputat. Sandjacurile cu o populațiune până la 125 de mii loc. aleg 2 deputați, până la 175.000 locuitori trei, până la 220.000 patru deputați.

Alegător este orice otoman independent, bucurându-se de drepturile civile, care are 25 ani și plătește o dare oarecare. Și militarii pot fi alegători. Pentru a fi ales deputat trebuie să ai 30 ani. Funcțiunile publice și funcțiunea de ministru este incompatibilă cu mandatul de deputat. Alegerile sunt conduse de comisiuni electorale. Autoritățile nu vor putea face ingerințe în alegeri.

Constantinopol, 12 August. Perchizițiile făcute la ministrii arestați au dat rezultate uimitoare. La fostul ministru de războiu, *Riza pașa*, s'a confiscat suma de 120.000 pfunzi sterlingi în bani (2,750.000 c.). Avea fostul ministru de războiu, adunate în mare parte prin defraudări de bani de ai statului se urcă la 500.000 pfunzi (11.500.000 cor.). Procurorul a dispus confiscarea întregii averi. La *Sekki pașa*, fostul director al școlii militare, s'a găsit un cek de bancă de 70.000 pfunzi (1.600.000 c.). Numele băncii la care sunt depuși banii, e sters. Autoritățile au o-rânduit o anchetă pentru a se stabili banca, unde sunt depuși banii. La fostul ministru de marină *Rami pașa*, s'au confiscat 175.000 pfunzi (4 milioane c.). Perchizițiile continuă.

Ueskueh, 12 Aug. Un groaznic incendiu a distrus mai bine de 1000 magazine cu marfă și clădiri. Nici o stradă n'a scăpat neatinsă. Au ars două moschee și o biserică. Pagubele se urcă la suma de 5 milioane. Populația s'a adresat Sultanului cerând ajutoare.

Berlin, 12 August. Din *Baku* se comunică, că după șahul a distrus partidul parlamentar, el face acum pregătiri pentru completa desființare a parlamentului. La *Teheran* a apărut un ucăz, care anunță, că convocarea parlamentului a fost amânată pe timp nelimitat. Șahul a chemat la sine 330 persoane cunoscut ca luptători pentru restabilirea vechiului sistem. Din aceste persoane el va alege o comisiune specială, care va consfătuși asupra situației.

Varietăți.

Turcoacele în viitor nu vor mai purta voal. Unul dintre junii turci, care a luat o parte activă la ultimele mișcări pentru dobândirea Constituției, a avut o convorbire cu un redactor dela »Vecerna Posta« din Sofia. Redactorul, între altele l'a întrebat :

— După o știre din Constantinopol, acolo ar fi fost arestate, acum câțva timp, mai multe doamne din înalta aristocrație armeană. Care să fie cauza?

— Nu pot să-mi esplic acest lucru. Ce vină pot avea femeile armenice. Dacă sultanul avea curaj, trebuia să aresteze »hanamele« (turcoacele) din înalta societate, cari fac parte din diferitele noastre comitete.

— Să fie posibil!

— Da. Foarte multe femei sunt în curent cu mișcarea noastră. Ele, de altfel, ne aduc mari servicii. Ele sunt fanatizate de acest ideal.

— Femeile depun jurământ?

— Fără îndoială. Ele se prezintă însă cu fața voalată.

— Va să zică nu se descoperă?

— Ar fi putut s'o facă, dar această chestiune n'a fost tranșată definitiv.

— Cum credeți s'o rezolviți?

— Indată după proclamarea Constituției și intrarea Camerei, se va da voe femeilor, ca să meargă fără voal.

— Este oare posibil?

— Desigur, că da, cu atât mai mult, cu cât am promis formal, să desființăm acest obicei medieval. Cadănele, înainte de a depune jurământ, mai întâiu ne pun condiția de a desființa voalul. Și noi ținem să ne îndeplinim promisiunile. Turcoacele în viitor nu vor purta voal, a terminat convorbirea, junele turc.

Bibliografie.

St. O. Iosif. „Zorile” Dramă istorică. în două acte și în versuri. Prețul 1 cor (10 b. porto).

„*P. Ispirescu*” Povestirile unchiașului sfătos. 1 cor. 50. (10 b. Porto).

Vasile Alexandri. Ediția II din opere complete. Teatru I.

De cuprinsul următor:

„*Soldan Viteazul*”, „*Mama Anghelușă*”, „*Herșcu Bocșegiu*”, „*Clevetici*”, „*Sandu Napoilă*”, „*Surugiul*”, „*Ion Păpușariul*”, „*Cucoana Chirița*”, „*Barbu Lăutaru*”, „*Paraponisitul*”, „*Kera Nastasia*”, „*Haimana*”, „*Gură-Cască*”, „*Stan Covrigariul*”, „*Vivandiera*”, „*Păcală și Tândală*”, „*Șcara măței*”, „*Craiu nou*”, „*Hartă Răzășul*”, „*Ramășagul*”, „*Peatra din casă*”, „*Nunta țărănească*”, „*Chirița la Iași*”, „*Chirița în Provincie*”.

Prețul 1 cor. 50 b. (20 bani porto).

„*O roșă veștejită*” cu text nemțesc după *Heine* și românesc de *Matilda Cugler-Poni* pentru voce și pian. Prețul 1 cor. 50 b. plus 5 bani.

T. Lugojanu: „*De ducă*”, cor bărbătesc pe motiv popular. Prețul 1 cor. plus 5 bani porto.

Intâiu Mainu romanță pentru voce și pian de *G. Fl. Fregmereanu*, dedicată d-nei *Elena Dr. I. Mețianu*. Prețul 1 cor. (Lei 1-20) plus 10 bani porto.

Imn festiv și Hora dela Plevna coruri mixte de *G. Fl. Fregmereanu*. Prețul 1 cor. plus porto 10 bani.

Proprietar: *Dr. Aurel Mureșianu*.
Redactor respons.: *Victor Branicea*.

Zizin.

Stabiliment balnear 1½ oră în depărtare de Brașov, loc plăcut, climatic, cu băi minerale de iod și fer folositor pentru toate boalele de plept, stomah, laring, anemie, rinichi și urogenitale. (Trai ieftin și confort.)

Medic balnear:

Dr. Alexandru Codarcea.

Wällischhof,

sanatoriu aranjat — după sistemul *Dr. Lahmann* — cu toate întocmirile modene ale terapiei fizicale și dietetice; ½ oră depărtare dela *Viena* în regiunea romantică și sănătoasă. Posta și telegraf: *Maria-Enzensdorf bei Wen*.

Cu deslușiri și prospecte stă la dispoziție direcțiunea și medicul șef al stabilimentului:

Dr. Marius Sturza

**Dela „Tipografia și Librăria”
A. MUREȘIANU, Brașov
se pot procura următoarele cărți**

(La cărțile aici înșirate este a se mai adauga pe lângă portul postal arătat, încă 25 bani pentru recomandare.)

„Opere complete” de N. Nicolescu, C. Stamati și V. Cârlova la o altă intro singură Brașov. Prețuri: 1 cor. 50 plus portu 10 bani.

Din operele complete a lui Ioan Creangă a apărut ediția a doua. Prețuri: 1 cor. 10 fi plus 20 b. portu.

O. Goga „Poesie” din editura „Mînerua” premiate de Academie și costă numai 1 cor. plus 10 bani portu.

Nestor Urechidă: „In Bucegi” (Narațiune) Format octav mare pagini 285 preț 1 cor. 50 plus 20 portu.

„Popasuri vânătoarești” de Ion Bărbănteanu pe 205 pagini format octav mare preț 1 cor. 1.60 bani plus 20 bani portu.

M. Sadoveanu. Amintirile căpraru-lui Gheorghidă. Pagini 280. Prețuri Lei 2.

Ludovic Dauș: „Doamna Oltea” (Mama lui Ștefan cel mare) poem dramatic în versuri. Musica de d-l D. G. Chiriak. Piesa aceasta s'a jucat pentru prima oară pe scena Teatrului național din București în seara de 19 Noemvrie 1904 la reprezentarea de gală dată cu ocazia jubileului de 400 ani dela moartea lui Ștefan cel mare. Poemul e scris pe 62 pagini. Costă 1 coroană plus 10 bani portu.

D. C. Moruzi: „Rușii și Românii” c'o prefată de N. Iorga. Prețuri cor. 1.50.

N. Iorga: „Negotul și meșteșugurile în trecutul românesc”. Prețuri cor. 2.50.

„Doamne ajută-ne”. Schițe din popor de Romulus Cioflec, à 2 coroane plus 10 bani portu.

Al. I. Odobescu opere complete. Vol. I. Pagini 360. Prețuri Lei 1.50.

Sandru Aldea „Cărticica plugarului” — 50 bani plus 10 bani portu.

„Donă neamuri” de Sandru Aldea cu cuprinsu următor: Un arăndaș, Despărțire, La țară, Acasă, Tinerețe, Nepotul lui Mihalis, Feri de iarnă, Invrăjbiții, O afacere, La oaste, Alte învieți, Singură, Seceta Pierzanie, Ogorul strămoșesc. Prețuri 1 cor. 50 plus 20 bani portu.

Romanul „Robia Banului” de Sofia Nadejde a apărut în o nouă ediție și se află la tipografia și librăria A. Mureșianu în pret de 2 Lei plus 30 bani portu.

„Dacăși fi o păsărică” romanță frumoasă pentru voce și piano, cuvintele de I. Ioanovits, compusa de d-l Ștefan C. Voicu. op. 1. prețuri 80 bani plus 5 bani portu.

„Geloșii”, comedie într'un act, după germană, de Moșul. Brașov. Tipografia A. Mureșianu 1905. O piesă foarte potrivită pentru diletanții noștri dela sate și orașe (pentru 3 domni și 2 dame). Prețuri 40 fi. leri franco.

„Familia Română”

revistă ilustrată apare în fie-care săptămână cu un bogat cuprins literar și distractiv, (Sfaturi, Curierul Modei, Ghicitori). Abonații noi pot primi toate numerele dela început. Abonamentul e de 10 cor. pe an.

Adresa: BUDAPESTA,

V. Strada Csáky 23.

(1—12.)

Nr. 2140/008.

Concurs.

Direcțiunea Cassei cercuale brașoveană de asigurare a muncitorilor din Brașov — în urma abdicării — eserie concurs pentru ocuparea postului de **controlor de bolnari.**

Plata anuală 1000 cor.

Postul e deocamdată provizoriu, deoarece definitivarea lui aparține în resortul Cassei țerei de asigurare și ajutorare a muncitorilor.

Petițiunile scrise cu mâna proprie, la care e de alăturat și atestat medical precum și atestat de moralitate, sunt de înaintat cel mai târziu până în 3 Septemvrie st. n. oarele 12 la subscrisa direcțiune.

Alesul e obligat a-și ocupa postul în 7 Septemvrie st. n. a. c.

Brassó, în 11 August 1908.

Brassói Kerületi Munkásbiztosító Pénztár: Kopanitsch, Mezei Ferencz, director. (275,1—1.) președinte.

Publicațiune.

Dum'neacă în 3/16 August 1908 la 10 oare din zi se va ținea l citație publică verbală la care să admit și oferte închise, în sala de ședințe a Comitetului parochial dela biserica Sf. Nicolae din Brașov-Sche, pentru arândarea pe timp de șase ani a unui complet de aproximativ 28 holde teren arabil de lângă Timiș și din imediata apropiere a locului pentru exercițiile militare.

Oferte însoțite de o garanție provizorie în sumă de 85 cor. sa vor preda până în ziua de licitare la mâna d-lui Econom A. Lupan sen. strada Ecaterinei Nr. 4 la care se pot ceti și Condițiile de licitare.

Frașov, în 21 Iulie 1908.

Comitetul parochial al bisericii române ort. res. dela Sf. Nicolae în Brassó (Brașov):

Dr. Vas. Saftu.

I. Prișcu,

prez. (266,2—3)

secr.

Casă de vânzare

Din cauză de deces se vinde o casă situată în piață în Gioagiu de jos (Algyogy) în care se află o prăvălie cu mărunțișuri și licență de cărciumărit. Informații se pot lua de la HERCZEG SAMU, funcționar de bancă în Deva. [268,10—12.]

Abonamente la „Gazeta Transilvaniei” se pot face ori și când pe timp mai îndelungat sau lunare.

Mare asortiment de lingerie.

Avem onoare a aduce la cunoștința On. public din loc și streinătate, că la firma noastră

FRAȚII SIMAY,
Brașov, Târgul grâului 3, (lângă Cafenea),

cu ziua de 1 August începând să vinde un mare asortiment de Lingerie, complete trusouri cu prețuri foarte reduse ceea ce numai printr'o cumpărare foarte avantajoasă dela o fabrică am putut ajunge. Deci recomandăm amatorilor, că în timp de 4 săptămâni cât va dura, să asorteze după plac.

MARE ASORTIMENT IN:
Bluse, Jupoe, Confecțiuni, Toilete de Dame, atât costume de Dame, cât și de Domni, se pregătesc în timpul cel mai scurt.

Numai 4 săptămâni!

Cea mai bună ocaziune.

Cu prețuri foarte reduse.

Fie-care posesor a unei

Trăsuri-motor a lui PUCH!

economisește mulți bani și mai mult năcaz.

Bicicle motor:

Siguranță mare:
HP. (35 Kg.) 2 1/2, 2 3/4, 3 1/2, 4, 5 & 6 HP.

Automobile:

construcție simplă. Executare solidă:
8/9, 9/10, 14/16, 20/25 HP.

Benzin. Ulei. Părți constitutive Pneumatice.

Reparaturile de automobile.

Reprezentant: **MICHAEL MOOSER,** Brașov, Strada Porții 39.

Cea mai bogată baie feruginoasă în acid carbonic și baie de nămol, idroterapie rațională, cură de zăr și lapte.

DORNA

în Carpații Bucovinei.

Stație a căilor ferate, situată la confluența Dornei și Bistriței auri, 14 oare depărtare dela București și 11 oare depărtare dela Liov.

Palate monumentale de cură, laboratoriu balneologic, apeducte din izvoare Alpine, canalizație, lumină electrică, pavilion de izolare, cale pentru biciclete, de două-oi pe zi concertele muzicii militare dela Regimentul din Bistrița, excursiuni în România, Transilvania și Ungaria apropiată cu trăsura, călare și plute.

Succese splendide la: boale de nervi, boale femești și cele de inimă, la anemie, arteriosclerosă și exudate.

Prospecte gratis.

Informațiuni medicale se pot lua la medicul s'abilimentului de băi, cons. imp.

Dr. Arthur Loebel.

„Gazeta Transilvaniei” cu numărul à 10 fleri se vinde la zarafal Dumitru Pop, la tutungeria de pe parcul Rudolf, și la Eremias Nepoții.

**APĂ MINERALĂ PHÖNIX
DIN BUZIĂȘ**

Succes extraordinar la suferințe de rinichi și beșică.
Apă minerală plăcută fără fer.

Cu deosebire apă de masă răcoritoare.

Vindecă, răcorește. Recomandată de medic.

Are efect escelent ca apă de cură la suferințe de rinichi, beșică, catar cronic de rinichi, formațiuni de peatră și boale catarale de secrețiune. — La cerere trimite prospecte Administrația izvoarelor:

Direcția băilor MUSCHONG în Buziaș.